

HTML5 – 1.KISIM

HTML5 Belge Yapısı

HTML belgesi bir web sitesinin temel yapısını oluşturur ve genel olarak iki kısımdan oluşur: baş (head) kısmı ve vücut (body) kısmı. Web sitesinin görsel açıdan zenginleştirilmesi ve esneklik kazanabilmesi için CSS kullanmak gerekmektedir. HTML, dinamik bir dil değildir.

HTML Hakkında

HTML, “Hyper Text Markup Language” kelimelerinin baş harflerinden oluşur ve “Zengin Metin İşaretleme Dili” anlamına gelir. İnternet üzerindeki tüm sayfaların kaynağı HTML’dir. HTML, bir programlama dili değildir. Web sayfaları oluşturmak için standart metin işaretleme dilidir ve web sayfasının yapısını tanımlar. HTML belgesi **<html>** etiketi ile başlar ve **</html>** ile biter. HTML, büyük ve küçük harfe duyarlı değildir (case-insensitive). HTML etiketleri, büyük ve küçük harf fark etmeden yazılabilir fakat HTML5 standardına göre HTML komutları küçük harfle yazılır. HTML dosyalarının uzantıları **.htm** veya **.html**’ dir.

HTML Etiketi

Etiket (tag), HTML belgesinde kullanılan komutlara verilen addır. Etiketler, küçüktür sembolü “<” ile başlar, büyüktür sembolü “>” ile biter. HTML elemanları için açık etiket ve kapalı etiketler mevcuttur. Etiket kapatmak için eğik çizgi [slash (slaş)] kullanılır. Bazı etiketlerin kapama etiketi yoktur. <meta> etiketi, kapama etiketi kullanılmayan etiketlere örnektir.

HTML etiketleri, kendine has özelliklere (parametre) sahip olabilir. HTML etiketlerinin aldıkları özellikler, açık etiket içerisinde elemandan sonra eklenir. Eleman, birden fazla özelliğe sahip ise art arda yazılır ve sıralaması önemli değildir. Özelliklerin değeri çift tırnak veya tek tırnak içerisinde belirtilir. Kapalı etiketlerde özellik yazılmaz.

```
<meta charset="UTF-8">
```

meta elemanı

HTML elemanlarına uygulanabilecek dört temel ortak özellik vardır:

1. **id** : HTML etiketine benzersiz kimlik sağlar.
2. **title** : İpucu görüntülenmesini sağlar.
3. **class**: HTML etiketini stil sayfası aracılığıyla birleştirir.
4. **style**: Etikete özel stil tanımlar.

HTML5’in Tanımı ve İşlevleri

HTML5=HTML + CSS3 + JavaScript APIs.

HTML5 Temel Etiketleri ve Belge Yapısı

HTML komutları, tek satırda veya birden fazla satırda alt alta yazılabilir. Okunabilirliği artırmak için iç içe ve girintili yazılır.

<!-- Tek Satırda oluşturulmuş HTML Belgesi -->

```
<!DOCTYPE html>
<html><head></head><body></body></html>
```

<!-- Satır Satır alt alta oluşturulmuş HTML Belgesi -->

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
</head>
<body>
</body>
</html>
```

HTML belgelerine isim verilirken dikkat edilmesi gereken kurallar şunlardır:

- Dosya adlarında büyük harf yerine küçük harf kullanmak ve bağlantı (köprü) oluşturmak daha kolaydır.
- Türkçe karakter (ç, ğ, ı, ö, ü) kullanılmamalıdır. Yerel (local) sunucuda Türkçe karakter kullanmak HTML belgesinin çalışmasına engel teşkil etmese de internet ortamında sunucuya yüklendiğinde dosyalar görüntülenmez. Bu durum dosyalar ile düzgün bağlantı kurulmasına engel olur.
- Sayfa içeriğine uygun isim verilmelidir. Hakkımda bilgilerinin yer aldığı HTML belgesine “dosya01.html” gibi isim vermek yerine “hakkımda.html” gibi içerikle ilgili isim vermek bağlantı linklerini yazmayı ve bağlantı kurmayı kolaylaştırır.
- Dosya adlarında “boşluk” karakteri kullanılmamalıdır. Dosya adında boşluk karakteri kullanıldığında dosya ile oluşturulan bağlantılar çalışmaz.
- Dosya isimlerinde birden fazla kelime kullanıldığında aralarında “_ (alt çizgi)” yerine “- (tire)” kullanılmalıdır. İkisi de kullanılabilir fakat arama motorları tire karakterini daha kolay yorumlar. Dosya isimlerinin yukarıdaki kurallara dikkat edilerek oluşturulması, arama motorlarında web sitesinin doğru indekslenmesini sağlar.

DOCTYPE

HTML5'te ilk göze çarpan yenilik DOCTYPE bildirimidir.

DOCTYPE [Belge tipi (Document type)], tarayıcıya (browser) dokümanın tipini işaret eder. DOCTYPE etiket değildir. DOCTYPE deyiminden sonra yazılan ifade ile tarayıcı, dokümanın hangi tipte olduğunu anlar. Web sayfaları için <html> etiketinden önce yazılır. DOCTYPE bildirimi yazılmadığında; bazı etiketler çalışmaz, HTML doğrulayıcı kullanılmaz, stil sayfaları düzgün görüntülenmez.

<html> Etiketi

HTML kodları HTML etiketi arasına yazılır. <html> etiketi ile başlar </html> kapatma etiketi ile sonlandırılır. Sayfanın başlangıcını ve sonunu belirtir. Aşağıda HTML5 iskeleti görülmektedir.

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
<!-- meta bilgileri burada yer alır -->
</head>
<body>
<!-- sayfa içeriği burada yer alır -->
</body>
</html>
```

Tüm meta verileri ve sayfa içeriği HTML etiketi arasında yer alır. HTML5 iskeletindeki etiketlerin sıralaması değiştirilemez.

BİLGİ : <html lang="tr">

Lang özelliği, HTML5'te kullanılan birincil dili belirtir; <html> etiketine ait bir özelliktir, ayrı bir komut değildir. HTML5'te birincil dil HTML etiketi içerisinde belirtilmelidir.

<head> Etiketi

<head> etiketi, belgenin başlık kısmını tanımlar. <head> etiketi <html> etiketinin içinde yer alır. <head> açma ve kapama etiketleri arasında site başlığını bildirmek için yazılan <title> etiketi dışındaki hiçbir içerik kullanıcı tarafından görülmez.

Arama motorlarına bilgi vermek (SEO çalışması) için <head> etiketi arasındaki bilgiler kullanılır. Bu etiket içerisinde sunucu ve arama motorlarına yönelik bildirimler (meta bilgileri), title (başlık), stiller vb. bulunur.

<meta> Etiketi

<meta> etiketleri, HTML belgesi hakkında bilgiler içerir; meta veriler, sayfada gösterilmez. Meta verileri tarayıcılar, arama motorları ve diğer web hizmetleri tarafından kullanılır. <meta> etiketleri <head>

etiketi arasına yazılır. **<meta>** etiketinin kapama etiketi bulunmaz Meta verilerinde; sayfa karakter kodlaması, web sayfası hakkında açıklama, arama motorları için anahtar kelime tanımlama, web sayfası yazarı, web sayfası yönlendirme vb. bilgiler bulunur. Hazırlanan web sayfalarının görüntülediği tüm cihazlarda düzgün görünmesi için **<meta>** verileri ile ayarlama işlemine ihtiyaç vardır.

```
<head>
<meta charset="UTF-8">
<meta name="description" content="Web Tasarımı ve Programlama">
<meta name="keywords" content="HTML, CSS, JavaScript">
<meta name="author" content="İKRA">
<meta http-equiv="refresh" content="4; url='https://mtegm.meb.gov.tr/' ">
<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0">
</head>
```

<style> Etiketi

<style> etiketi ile sayfada kullanılan stil işlemlerinin tanımlaması yapılır. Örneğin; arka plan rengi, yazı rengi ya da nesnelere hizalanması vb.

```
<head>
<style> Buraya CSS kodlarınız gelir </style>
</head>
```

<title> Etiketi

<title> etiketi içeriği, tarayıcının başlık çubuğunda veya sayfa sekmesinde görüntülenir. **<title>** etiketi **<head>** etiketi arasında yazılır.

```
<head>
<meta charset="utf-8"/>
<title> WEB TABANLI UYGULAMA GELİŞTİRME </title>
</head>
```

SEO açısından sayfa başlığı ve **<title>** etiketi önemlidir. Arama motorları, web sitesindeki her sayfanın başlık içeriğini veri tabanlarına kaydeder. Başlık, içeriği tanımlayıcı, kısa ve her HTML belgesinde farklı olmalıdır. HTML belgesi içeriği ile **<title>** içeriği uyumlu olmalıdır, arama motorları bu uyumsuzluğu tespit ettiğinde sayfa puanı (page rank) düşer.

<link> Etiketi

Link etiketi, HTML belgesinin başka kaynaklarla olan ilişkisini tanımlar. Simge (icon), stil (style), betik (script) dosyaları ile bağlantı için kullanılır. Bağlantı etiketleri **<head>** alanında yazılır. **rel özelliği**, geçerli sayfa ile bağlantı verilmiş sayfa arasındaki ilişkiyi belirtir. Aşağıda "css" uzantılı bir stil dosyası ve "icon.png" isimli bir simge dosyası ile bağlantı tanımlanmıştır.

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
<link rel="stylesheet" href="stil.css"/>
</head>
```

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
<link rel="icon" href="icon.png" sizes="32x32"/>
</head>
```

<script> Etiketi

<script> etiketi istemci tarafında çalıştırılacak bir script tanımlar. JavaScript gibi. <script> etiketi içerisinde script ifadeleri olabileceği gibi src özelliği ile harici bir script dosyası çağırılabilir. JavaScript ile HTML belgelerinizi statik bir yapıdan dinamik bir yapıya geçirebilirsiniz. Değişen içerikler, form kontrolleri vb.

Aşağıdaki örnekte “Merhaba Dünya” yazan script kodu eklenmiştir.

Bu HTML belgesi script kontrolü için oluşturulmuştur. </br>

```
<script>
document.write(“Merhaba Dünya”);
</script>
<noscript>Tarayıcınız JavaScript desteklemiyor. </noscript>
</body>
</html>
```

<!-- yorum --> Etiketi

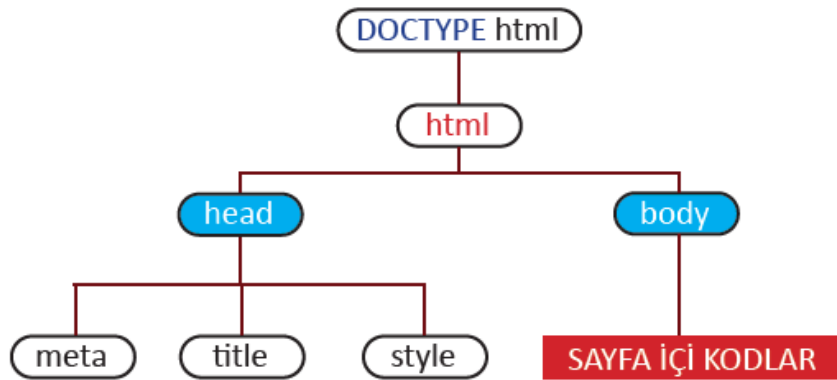
Kod yazılırken kodların yanına bu kodun ne olduğunu ya da neden kullanıldığını hatırlamak için yorumlar eklenir. Kodlar üzerinde birden fazla kişi çalıştığında önemli olduğu düşünülen, unutulabilecek kodlar var ise açıklama yazılabilir. Bunun için <!-- açıklama --> şeklinde yazılan yorum etiketi kullanılır.

<!-- Bu bir açıklama satırı -->

<body> Etiketi

<body> etiketi belgenin bedenini tanımlar ve başlık, paragraf, görüntü, köprü, tablo, liste gibi tüm görünür içerik için bir kap oluşturur. <body> HTML belgesinin tüm içeriğinin yer aldığı bölümdür. Bu bölümde yer alan içeriğin tümü tarayıcıda görüntülenir.

<body> etiketi de <html> ve <head> etiketleri gibi tüm belge içeriğinde sadece bir kez kullanılır. HTML belgesi şematik yapısı aşağıdaki gibidir.

Şema 3.1: <body> etiketinin HTML hiyerarşisindeki konumu